

MEMORIAL

Generał Marii Wittek

AK
KO LWÓW

++
STIPAL Stefania

ps. „Bogna”, „Luna”

1619/WJK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — 1619 / WSK
Stipał Stefania
ps. „Bogna”, „Luna”

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację ✓ k. 7, 9, 7

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945)

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓ 1

VI Fotografie ✓ 208, II/3, II/5

II. Materiały uzupełniające relację:

- Odręczyła notatka dot. Stipal Stefani. B.d., b. autor.
Rhp. Orgg. K. 1, s. 1.
- Kserokopia biogramu Stipal Stefani z: G. Mazur, J. Uęgiński
"Konspiracja Elbowska 1939-45." Wyd. Umię 1997, s. 190-192.
Fotogr. Dwa egzemplarze. K. 5, s. 2-6.
- Nekrolog Stefani Stipal. Msp. Kserokopia, K. 1, s. 7.

T. 1619, Stipal Stefania 1903 - ^{zm. 24.04.} 2000 w Sopocie II/1
"Bogus" "Luna" naucz., dniaciska harcerske

rob. S. Marus, J. Węgiel: Konspiracja Lwowska 1939-45
Wyd. Unia 1997

Komendanta Lw. Chotajni Harcerski ZHP
"Woj. Popołowia Harcerski we Lwowie
imiejaczkajajnego komanda we Lw.

Przew. Oksyga Pam. W. Harcerski Braypof.

G. Mazur, J. Węgiel, *Konspiracja Lwowska 1939-45, Wyd. Ulbia 1997*

Stefan Stebnicki

później) do marca 1947 był komendantem Dzielnicy Południe (kryptonim „Zakopane”) w Eksterytorialnym Okręgu Lwowskim WiN. Zmarł 2 maja 1989 w Bronisławiu koło Strzelna (woj. bydgoskie), gdzie spędził ostatnie lata życia.

Odnznaczony był Krzyżem Walcznych (1944).

Wojciech Stefankiewicz

Był żonaty z Barbarą (nazwisko panięskie nie znane), dzieci nie mieli.

AWIH: III/33/12, k. 318, 331, III/33/16, k. 39, 59, III/33/63, k. 118; CA KC PZPR: 203/XV-20, k. 52, 58; - J. Węgiel, *Archiwum WiN-u; tegoż. Komendy; tegoż. AK. Oddziały.*

STEFANKIEWICZ WOJCIECH (1895-?), ps. „Bolesław” (?), „Bolesław Wilcz”, „Gromski”, „Profesor” (?), historyk, nauczyciel, oficer rez. piech. WP: por. (I VI 1919). Ur. 26 października 1895 w Trembowli, był synem Jana i Marii z d. Krukowskiej. Ukończył gimnazjum w Wadowicach, a następnie uzyskał absolutorium z filozofii na Uniwersytecie Lwowskim. 4 VI 1913 wstąpił do Związku Strzeleckiego. Po wybuchu I wojny światowej wstąpił w sierpniu 1914 do Legionu Wschodniego, ale po jego rozwiązaniu został aresztowany w Oświęcimiu przez władze austriackie w listopadzie 1914 i osadzony w więzieniu w Morawskiej Ostrawie. Od 15 X 1915 służył w austriackim 15 pp jako tzw. jednoroczny ochotnik na froncie rosyjskim i włoskim, od 24 VII do 20 IX 1916 był w szkole oficerskiej w Jägerndorf, potem w szeregach 15 pp walczył na froncie rumuńskim i włoskim. Od 5 XI 1918 przebywał w niewoli włoskiej, 20 II 1919 objął dowództwo kompanii WP w pułku im. Zawiszy Czarnego we Włoszech, a od 11 IV 1919 służył w 19 pp armii gen. J. Hallera we Francji. Od 18 V 1919 do 31 X 1920 członek Polskiej Wojskowej Misji Zakupów w Paryżu. Po powrocie do kraju 6 XII 1920 przydzielony został do 40 pp, ale już 15 XII 1920 bezterminowo urlopowany na studia na UJK. Pracował następnie jako nauczyciel m.in. w I Państwowym Gimnazjum Żeńskim we Lwowie i w IX lwowskim gimnazjum.

W komendzie XIV Okręgu NSZ pełnił funkcję szefa oddziału organizacyjnego, a następnie komendanta miasta Lwowa. Był przeciwnikiem scalenia NSZ z AK w 1943 i w dalszym ciągu kierował tymi komórkami, które się nie scalily. W 1944 objął kierownictwo Okręgu XIV NSZ. Dalsze losy nieznane.

Posiadał odznaczenia austriackie.

Był żonaty z Ossabińską (?), imię nieznane; córka Alina (ur. 1922).

CAW: Ap. 21539 + 10438, Ap. 27316, Odrzuc. 2 III 1936; - L. Żebrowski (zebr. i oprac.), NSZ, [t. I]; (tamże informacja, jakoby pełnił funkcję zastępcy komendanta Okręgu XIV NSZ, którym miał być mjr/ppłk Adam Niedzielski); J. Węgiel, *Lwowska konspiracja narodowa.*

STIPAL STEFANIA (ur. 1903), ps. „Bogna”, „Luna”, nauczycielka, działaczka har-

Stipal Stefania (ur 1903) ps. „Bogus”, „Luna”, nauczycielka, działaczka

13

har
cerska. Ur. 20 sierpnia 1903 w Chorońnicy, pow. Mościska, jako jedna z czterech córek Karola, urzędnika pocztowego oraz Magdaleny z d. Łuniewskiej. Jej dziadek, Jan Aleksander Łuniewski, był członkiem Rządu Narodowego z 1863. Po ukończeniu szkoły powszechnej we Lwowie uczęszczała tam 1913-1921 do prywatnego gimnazjum Zofii Strzałkowskiej. Od 1913 należała do harcerstwa (wg innych danych od 1916 należała do I Lwowskiej Drużyny Żeńskiej im. Emilii Plater). Brała udział w obronie Lwowa w 1918 jako kurierka Małopolskiej Straży Obywatelskiej, a następnie w walkach z bolszewikami w 1920. W 1919 ukończyła kurs zastępowych i zorganizowała z dzieci podwórza VII Żeńską Drużynę Dziecięcą. 1921-1924 studiowała fizykę i matematykę na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym UJK i rozpoczęła pracę w Państwowym Seminarium Nauczycielskim Męskim w Stanisławowie, a w 1928 podjęła dodatkowo pracę w Państwowym Seminarium Nauczycielskim Żeńskim i prywatnych gimnazjach ss. Urszulanek i im. Marii Konopnickiej w Stanisławowie. Nadal pracowała w harcerstwie, została komendantką tamtejszego hufca żeńskiego. W marcu 1933 została mianowana harcemistrzynią i wybrana komendantką Lwowskiej Chorągwi Harcererek, przeniesiona w grudniu 1933 do XII Państwowego Gimnazjum im. J. Szczepanowskiego we Lwowie. W 1936 ustąpiła ze stanowiska komendantki, a w Komendzie Chorągwi prowadziła odtąd dział kształcenia starszyny, a potem dział starszych dziewcząt. We wrześniu 1938 została dyrektorem II Państwowego Liceum Pedagogicznego we Lwowie, a wkrótce potem powołano ją na komendantkę Pogotowia Harcererek Chorągwi Lwowskiej.

W lutym 1940 zwolniona została ze stanowiska dyrektora liceum i podjęła pracę fizyczną w ogrodnictwie. Ukrywała się w obawie przed wywiezieniem. W czerwcu 1941 objęła stanowisko komendantki Lwowskiej Chorągwi Harcererek, pozostając nadal komendantką Pogotowia. We wrześniu 1941 rozpoczęła organizowanie tajnego nauczania średniego we Lwowie, czemu się głównie poświęciła. Około listopada 1941 została zastępcą referentki Wojskowej Służby Kobiet w Komendzie Obszaru Lwów, → W. Jamiołkowskiej, a po jej aresztowaniu w sierpniu lub wrześniu 1944

przejęła funkcję Jamiołkowskiej w organizacji NIE, pełniąc ją do wyjazdu ze Lwowa 15 VI 1945. W tym czasie pracowała w lwowskich szkołach polskojęzycznych. Następnie krótko pracowała w szkolnictwie i harcerstwie w Przemyślu, jako dyrektor III Państwowego Gimnazjum i Liceum, a jednocześnie w Komendzie Rzeszowskiej Chorągwi Harcererek prowadziła dział kształcenia i programowy oraz pracowała w Hufcu Przemyskim. W lipcu 1946 przeniosła się do Sopotu, gdzie do 1953 wykładała w gdańskiej WSP. Zorganizowała tam Zakład Fizyki, przez pewien czas pełniła funkcję dziekana. Do 1949 była też członkinią Komendy Gdańskiej Chorągwi Harcererek. W 1953 zwolniono ją jako osobę wierzącą ze stanowiska wykładowcy w WSP i przeniesiono do V Liceum w Oliwie, gdzie pracowała do przejścia na emeryturę w 1971. 1956-1958 ponownie pracowała w Komendzie Gdańskiej Chorągwi, jako zastępczyni komendanta. 1956-1959 członkini Naczelnej Rady Harcerskiej, a 1956-1958 zasiadała w jej Prezydium. Była członkinią szeregu towarzystw naukowych. W 1978 została harcemistrzynią Polski Ludowej, a w 1983 instruktorem-senio-rem ZHP.

Została odznaczona Krzyżem Walcznych, Srebrnym Krzyżem Zasługi i Brązowym Krzyżem Zasługi z Mieczami (1944).

Stefania Stipal

11/4

Spośród trzech jej siostr Helena (ur. 1905), zam. Pękalska i Zofia (ur. 1907), zam. Konopacka, były uczestniczkami tajnego nauczania, zaś Maria (1909-1982) brała udział w lwowskiej konspiracji. Również wszystkie trzy aktywnie działały jeszcze przed wojną w ruchu harcerskim.

Relacja S. *Udział harcerek Chorągwi Lwowskiej w walce z okupantem 1939-1945* przechowywana jest w Archiwum PAN w Krakowie. W Ossolineum we Wrocławiu przechowywane są inne relacje S.: o kontaktach Pogotowia Harcerek z AK i jej życiorys (sygn. 1/86) oraz opracowanie *Rys historyczny Lwowskiej Chorągwi Harcerek ZHP* (sygn. 15039/II). Inne fragmenty jej wspomnień opublikowane zostały w pracy zbiorowej *Harcerki 1939-1945. Relacje pamiętniki*, W. 1985, s. 504-516 oraz w „Roczniku Komisji Nauk Pedagogicznych” t. XXXI – 1983 s. 105-115.

AWIH: III/33/16, k. 46; CA KC PZPR: 203/XV-20, k. 52; – *Harcerki 1939-1945*, W. 1983; *Harcerki 1939-1945. Relacje – pamiętniki*, W. 1985; I. Lewandowska-Kozimala. *Skauting polski w Galicji Wschodniej*, Przemyśl 1994, s. 131; *Materiały do harcerskiego słownika biograficznego*, pod red. O. Fietkiewicza, „Harcerstwo” 1990 nr 11-12 s. 40; G. Mazur. *Biuro*; J. Węgierski. *Lwowska konspiracja harcerska*, s. 93; tegoż. *Komendy*; – list S. Stipal z 12 IX 1988 (zbiory JW); – wymienione wyżej opublikowane relacje i wspomnienia S. Stipal.

STIPAL STEFANIA (ur. 1903), ps. „Bogna”, „Luna”, nauczycielka, działaczka har-

190

wej służby
Lwów, →
aresztowa-

11/5

cerska. Ur. 20 sierpnia 1903 w Chorośnicy, pow. Mościska, jako jedna z czterech córek Karola, urzędnika pocztowego oraz Magdaleny z d. Łuniewskiej. Jej dziadek, Jan Aleksander Łuniewski, był członkiem Rządu Narodowego z 1863. Po ukończeniu szkoły powszechnej we Lwowie uczęszczała tam 1913-1921 do prywatnego gimnazjum Zofii Strzałkowskiej. Od 1913 należała do harcerstwa (wg innych danych od 1916 należała do I Lwowskiej Drużyny Żeńskiej im. Emilii Plater). Brała udział w obronie Lwowa w 1918 jako kurierka Małopolskiej Straży Obywatelskiej, a następnie w walkach z bolszewikami w 1920. W 1919 ukończyła kurs zastępowych i zorganizowała z dzieci podwórza VII Żeńską Drużynę Dziecięcą. 1921-1924 studiowała fizykę i matematykę na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym UJK i rozpoczęła pracę w Państwowym Seminarium Nauczycielskim Męskim w Stanisławowie, a w 1928 podjęła dodatkowo pracę w Państwowym Seminarium Nauczycielskim Żeńskim i prywatnych gimnazjach ss. Urszulanek i im. Marii Konopnickiej w Stanisławowie. Nadal pracowała w harcerstwie, została komendantką tamtejszego hufca żeńskiego. W marcu 1933 została mianowana harcmistrzynią i wybrana komendantką Lwowskiej Chorągwi Harcerek, przeniesiona w grudniu 1933 do XII Państwowego Gimnazjum im. J. Szczepanowskiego we Lwowie. W 1936 ustąpiła ze stanowiska komendantki, a w Komendzie Chorągwi prowadziła odtąd dział kształcenia starszyny, a potem dział starszych dziewcząt. We wrześniu 1938 została dyrektorem II Państwowego Liceum Pedagogicznego we Lwowie, a wkrótce potem powołano ją na komendantkę Pogotowia Harcerek Chorągwi Lwowskiej.

W lutym 1940 zwolniona została ze stanowiska dyrektora liceum i podjęła pracę fizyczną w ogrodnictwie. Ukrywała się w obawie przed wywiezieniem. W czerwcu 1941 objęła stanowisko komendantki Lwowskiej Chorągwi Harcerek, pozostając nadal komendantką Pogotowia. We wrześniu 1941 rozpoczęła organizowanie tajnego nauczania średniego we Lwowie, czemu się głównie poświęciła. Około listopada 1941 została zastępcą referentki Wojskowej Służby Kobiet w Komendzie Obszaru Lwów, → W. Jamiołkowskiej, a po jej aresztowaniu w sierpniu lub wrześniu 1944

przejęła funkcję Jamiołkowskiej w organizacji NIE, pełniąc ją do wyjazdu ze Lwowa 15 VI 1945. W tym czasie pracowała w lwowskich szkołach polskojęzycznych. Następnie krótko pracowała w szkolnictwie i harcerstwie w Przemyślu, jako dyrektor III Państwowego Gimnazjum i Liceum, a jednocześnie w Komendzie Rzeszowskiej Chorągwi Harcerek prowadziła dział kształcenia i programowy oraz pracowała w Hufcu Przemyskim. W lipcu 1946 przeniosła się do Sopotu, gdzie do 1953 wykładała w gdańskiej WSP. Zorganizowała tam Zakład Fizyki, przez pewien czas pełniła funkcję dziekana. Do 1949 była też członkinią Komendy Gdańskiej Chorągwi Harcerek. W 1953 zwolniono ją jako osobę wierzącą ze stanowiska wykładowcy w WSP i przeniesiono do V Liceum w Oliwie, gdzie pracowała do przejścia na emeryturę w 1971. 1956-1958 ponownie pracowała w Komendzie Gdańskiej Chorągwi, jako zastępczyni komendanta. 1956-1959 członkini Naczelnej Rady Harcerskiej, a 1956-1958 zasiadała w jej Prezydium. Była członkinią szeregu towarzystw naukowych. W 1978 została harcmistrzynią Polskiej Ludowej, a w 1983 instruktorem-senio-rem ZHP.

Została odznaczona Krzyżem Walecznych, Srebrnym Krzyżem Zasługi i Brązowym Krzyżem Zasługi z Mieczami (1944).

Stefania Stipal

116

Spośród trzech jej siostr Helena (ur. 1905), zam. Pękalska i Zofia (ur. 1907), zam. Kono-packa, były uczestniczkami tajnego naucza-nia, zaś Maria (1909-1982) brała udział w lwowskiej konspiracji. Również wszystkie trzy aktywnie działały jeszcze przed wojną w ruchu harcerskim.

Relacja S. *Udział harcerek Chorągwi Lwowskiej w walce z okupantem 1939-1945* przechowywana jest w Archiwum PAN w Krakowie. W Ossolineum we Wrocławiu przechowywane są inne relacje S.: o kontak-tach Pogotowia Harcerek z AK i jej życiorys (sygn. 1/86) oraz opracowanie *Rys histo-ryczny lwowskiej Chorągwi Harcerek ZHP* (sygn. 15039/II). Inne fragmenty jej wspo-mnień opublikowane zostały w pracy zbioro-wej *Harcerki 1939-1945. Relacje pamiętniki*, W. 1985, s. 504-516 oraz w „Roczniku Kom-isji Nauk Pedagogicznych” t. XXXI – 1983 s. 105-115.

AWIH: III/33/16, k. 46; CA KC PZPR: 203/XV-20, k. 52; – *Harcerki 1939-1945*, W. 1983; *Harcerki 1939-1945. Rela-cje – pamiętniki*, W. 1985; I. Lewandowska-Kozimala, *Skau-ting polski w Galicji Wschodniej*, Przemyśl 1994, s. 131; *Materiały do harcerskiego słownika biograficznego*, pod red. O. Fietkiewicza, „Harcerstwo” 1990 nr 11-12 s. 40; G. Ma-zur, *Biuro*; J. Węgierski, *Lwowska konspiracja harcerska*, s. 93; tegoż, *Komendy*; – list S. Stipal z 12 IX 1988 (zbiory JW); – wymienione wyżej opublikowane relacje i wspomnie-nia S. Stipal.

STRZEMBOSZ ZDZISŁAW (1905-1970), ps. „Józef”, „Stanisław”, „Szympan”, pod-

Zdzisław Strzembosz

oficer rezerwy artylerii WP: st. bombardier z cenzusem, ppor. cz. wojny (wniosek 3 V 1944). Ur. 1 grudnia 1905 w Tarnopolu, jako jedno z trojga dzieci Stanisława, buchal-tera, a od 1910 naczelnika biura Kasy Oszczędności m. Tarnopola oraz Marii z d. Hordyńskiej. Ukończył V gimnazjum im. S. Żółkiewskiego we Lwowie oraz Wydział Prawa UJK. 1929-1930 odbywał służbę woj-skową, przerwana po pół roku. Pracował na-stępnie w Małopolskiej Kasie Oszczędności we Lwowie.

W okresie okupacji sowieckiej był zatrud-niony w administracji domów we Lwowie, a po wkroczeniu Niemców w Instytucie Weigla. W styczniu 1943 został wciągnięty do AK i objął kierownictwo Oddziału VII (finansowego) Komendy Obszaru. Po „Bu-rzy” pozostał nadal na tym stanowisku w or-ganizacji NIE, jednocześnie pracując jako furman w szpitalu. Po opuszczeniu Lwowa 31 VIII 1945 przebywał krótko najpierw w Krakowie, a potem we Wrocławiu, gdzie prowadził fabrykę cukrów i czekolad. Na-stępnie został radcą w Departamencie Obrotu Pieniężnego w Ministerstwie Skarbu, a od I VII 1948 był zastępcą komisarza rządowe-go przy Komunalnej Kasie Oszczędności Kraków-powiat. Aresztowany 1 (lub 2) X 1948, za działalność w NIE i WiN-ie zo-stał skazany 4 II 1950 przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Warszawie na 10 lat więzienia. Najwyższy Sąd Wojskowy postanowieniem z 6 VI 1950 utrzymał wyrok w mocy. Karę odbywał m.in. w Rawiczu, Potulicach i Gru-dziądzu. W 1955 został zwolniony i po kilku miesiącach rozpoczął pracę najpierw w fir-mie „Blacha i Druk”, a potem w centrali Ban-ku Polska Kasa Opieki SA w Warszawie. Dopiero 20 XII 1958 Sąd Najwyższy wzno-wił postępowanie w jego sprawie i wyrokiem Sądu Wojewódzkiego dla m. st. Warszawy z 3 III 1960 został uniewinniony. Zmarł 28 grudnia 1970 w Warszawie i został pocho-wany na Cmentarzu Powązkowskim.

Zonaty był z Alicją Marią z d. Popé od 1933. Jego siostra Anna, zam. Bunikiewicz, była żoną plk. WP, audytora, aresztowanego we Lwowie około 1940 i zamordowanego w więzieniu przy ul. Łackiego; została wy-wieziona wraz z córkami w głąb ZSRR, skąd powrócili do Polski po wojnie. Brat Stefan Maria (1895-1945), sędzia Sądu Okręgowego w Stanisławowie, w 1939 opuścił Polskę, zmarł i został pochowany w Jerozolimie na cmentarzu katolickim na Górze Syjon.

24 kwietnia 2000 w Sopocie odeszła na Wieczną Warte

Harcmistrzyni

STEFANIA STIPAL

(ur. 1903)

komendantka Lwowskiej Chorągwi Harcerzek ZHP
komendantka Wojennego Pogotowia Harcerzek we Lwowie
inicjatorka tajnego nauczania we Lwowie

Honorowa Przewodnicząca Okręgu Pomorskiego Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej
Nauczycielka i Harcerka całym życiem wierna Bogu i Polsce,
instruktorka i wychowawczyni wielu pokoleń instruktorek.

Była naszym wzorem i przewodniczką w walce o autentyczne harcerstwo.

Do końca służyła nam swoją wiedzą, doświadczeniem i radą.

Na zawsze pozostanie dla nas przykładem odpowiedzialności, służby i pracy nad sobą.

**Instruktorzy i Instruktorzy
Harcerki i Harcerze
Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej**

Msza Święta odprawiona zostanie dnia 26 kwietnia o godz. 10.30
w Kościele Św. Michała w Sopocie, pogrzeb o godz. 12.00 na cmentarzu katolickim
przy ul. Malczewskiego w Sopocie.

J. 1618 / WSK

AK
Lwów

++

STIPAL Stefania

ps. "Bogna", "Luna"

v. Wypisy ze źródeł - nazwiskowe karty
informacyjne:

J. 1619 / WSK

AK
Lwów

++

STIPAL Stefania

ps. "Bogna", "Luna"

Zr. G. Mazur, J. Węsierski, "Konspiracja
Lwowska 1939-45", Wyd. Unia 1997,
s. 190-192.

B. Rojek 2015.

#

KO

AK
Lwów

STIPAL Stefania

ps. „Bogna”, „Luna”

1619 /usk
13

STIPAL Stefania

STIPAL Stefania

